

ชื่อนวัตกรรม นวัตกรรมชุดาตอ (นมจากอก)

ประเภทนวัตกรรม (จำแนกตามเป้าหมาย)

- ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (service innovation)
☐ นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation)

สาขาที่ประกวด นมแม่และอนามัยแม่และเด็ก

จังหวัดสงขลา

อสม. ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ชื่อ นางรอมือละ กะเส็มมิ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาประชากรเกิดต่ำ งานอนามัยแม่และเด็กจึงเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพประชากรที่เกิดขึ้นน้อยให้มีคุณภาพ กระบวนการอนามัยแม่และเด็กจึงให้ความสำคัญในการดูแลตั้งแต่เป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดา ให้คลอดออกมาอย่างปลอดภัย เจริญเติบโตต่อไปอย่างสมบูรณ์แข็งแรง มีพัฒนาการสมวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน ต่อเนื่องถึง ๒ ปี เพราะนมแม่คืออาหารที่ดีที่สุดในการพัฒนาสมอง เสริมสร้างสติปัญญาผ่านสายใยความรักความผูกพันจากอกแม่สู่ลูก

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านมารดา ด้านบุตร ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านบุคลากรสาธารณสุข และอื่นๆ ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน ประสบผลสำเร็จ ก็คือปัจจัยด้านมารดา ซึ่งมารดาจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนมีทักษะและความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนเพื่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความสามารถในการนำลูกเข้าเต้าได้ทันทีหลังคลอด และนำลูกเข้าเต้าทุกๆ ๒ - ๓ ชั่วโมง เพื่อกระตุ้นการไหลของน้ำนม สามารถจัดท่าให้นมลูกได้ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง รับประทานอาหารหลากหลายครบ ๕ หมู่ เพื่อบำรุงน้ำนมและฟื้นฟูร่างกายตนเองหลังคลอด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หญิงตั้งครรภ์ต้องได้รับการสนับสนุนการเลี้ยงดูลูกด้วยนมแม่จากครอบครัว เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน ตลอดจนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. โดยที่ อสม. ๑ คน จะรับผิดชอบดูแลคนในชุมชน ๑๐ - ๑๕ หลังคาเรือน มีบทบาทหน้าที่ติดตามเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด เพื่อให้การดูแล ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้หญิงหลังคลอด สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือนได้ประสบผลสำเร็จ

จากการเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด ชุมชนทุ่งพอ พบหญิงหลังคลอดจำนวน ๖ ราย ชมรมอสม. สารระแน และเจ้าหน้าที่ รพสต. พบว่า หญิงหลังคลอด ทั้ง ๖ ราย มีความกังวลเรื่องน้ำนมไหลน้อย มีอาการเต้านมคัดตึง ทั้ง ๖ ราย และมี ๒ ราย ที่มีภาวะหัวนมแตกร่วมด้วย ส่งผลให้เกิดความเจ็บปวดขณะนำลูกเข้าเต้า และรู้สึกท้อแท้จนอยากหยุดให้นมลูก เมื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้น จึงร่วมกันค้นหาสาเหตุที่มาของปัญหาทั้งนี้จากการพูดคุยและสังเกตการหญิงหลังคลอดทั้ง ๖ รายพบว่าทั้ง ๖ ราย จัดท่าอุ้มลูกเข้าเต้าผิดวิธี ทำให้ลูกอมหัวนมได้ไม่ลึกพอจะดูดถึงลานนม ส่งผลให้น้ำนมไหลไม่ดี ทำให้มีน้ำนมคั่งค้างจนเกิดอาการเต้านมคัดตึง อีกทั้งการดูดในลักษณะนี้ทำให้แม่เจ็บปวด เกิดแผลถลอก และอาจทำให้หัวนมแตกได้ จึงต้องให้แม่ทั้ง ๖ รายปรับท่าทางการให้นมลูกใหม่ จึงคิดนวัตกรรมชุดาตอหรือนมจากอกใช้เป็นสื่อการให้ความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน โดยที่สมาชิกชมรมอสม.สารระแน จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นต่อทั้งร่างกายและจิตใจของหญิงหลังคลอดให้สามารถสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือนได้สำเร็จ

วัตถุประสงค์

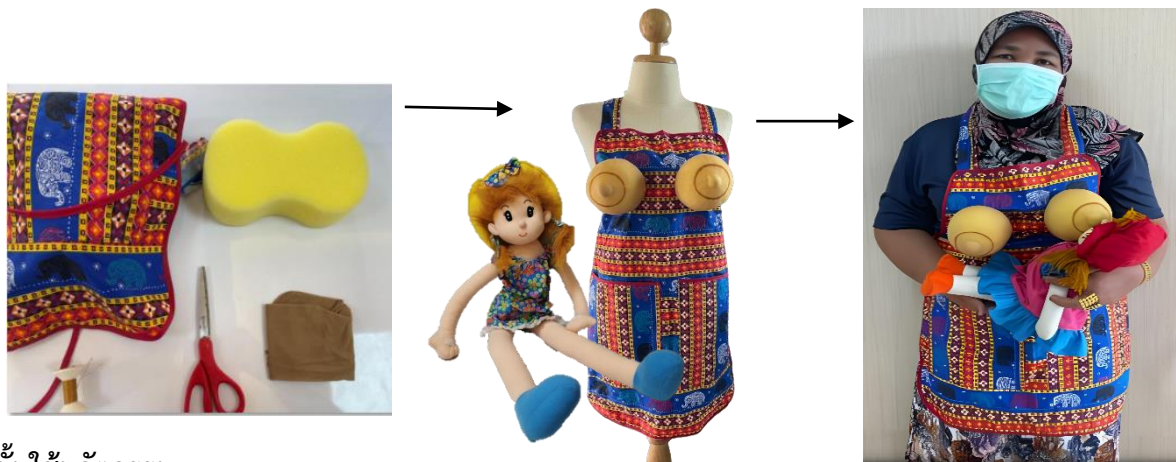
๑. เพื่อเป็นสื่อการสอนให้กับหญิงหลังคลอดมีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้นมลูกได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้แม่หลังคลอดสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวต่อเนื่อง ๖ เดือน
๔. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพ และสายใยครอบครัวที่ดี ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นประดิษฐ์นวัตกรรม

วัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย ตุ๊กตาผ้าขยับแขนขาได้ ชุดกันเปื้อน ฟองน้ำ ถุงน่อง เข็มและด้าย กรรไกร

ใช้กรรไกรตัดฟองน้ำเป็นรูปเต้านม ห่อด้วยถุงน่อง จากนั้นใช้เข็มและด้ายเย็บถุงน่องเข้ากับฟองน้ำ จากนั้นนำเต้านมจำลองทั้ง ๒ ข้างมาเย็บติดกับผ้ากันเปื้อนตามตำแหน่งเต้านมจริง

ขั้นใช้นวัตกรรม

ออกเยี่ยมบ้านหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดร่วมกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. แม่ะลาแต พร้อมนำนวัตกรรมชุดาต่อเป็นสื่อประกอบการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และสาธิตท่าการอุ้มลูกเข้าเต้า ให้ลูกสามารถดูดนมได้อย่างถูกต้อง นำร่องดำเนินการในหญิงหลังคลอดจำนวน ๖ ราย ให้ความรู้ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน แนะนำประโยชน์ของนมแม่ สาธิตวิธีการให้นมลูกอย่างถูกวิธีโดยน่านวัตกรรมมาสวมทับชุดที่สวมอยู่ ปรับให้ระดับของเต้านมอยู่ในตำแหน่งเดียวกับเต้านมจริง จัดสายรัดให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และผูกสายรัดให้พอดี ไม่แน่นหรือหลวมจนเกินไป พร้อมสาธิตท่าทางการอุ้มลูกเข้าเต้าอย่างถูกวิธี และวิธีการกระตุ้นน้ำนม โดยใช้หลัก ๔ ดูด ดูดแรกคือ ดูดเร็ว ช่วยกระตุ้นให้น้ำนมมาเร็ว ถ้าเริ่มช้า น้ำนมก็จะยิ่งมาช้า เน้นให้แม่หลังคลอดนำลูกเข้าเต้าเพื่อกระตุ้นนมแม่ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการดูดกระตุ้นนี้ทำได้เลย ไม่ต้องรอให้มีน้ำนม ดูดต่อมาคือ ดูดบ่อย แนะนำแม่ต้องกระตุ้นลูกให้ดูดนม ทุกๆ ๒ ชั่วโมง สม่ำเสมอจะช่วยให้ น้ำนมมาเร็วมากขึ้น ดูดถัดไปคือ ดูดถูกวิธี ลูกอ้าปากกว้างดี คางของลูกแนบกับเต้านมแม่ ตัวลูกอยู่ในแนวเส้นตรง ปากลูกอมทั้งหัวนม ปลายจมูกชิดหรือแตะเต้านม และริมฝีปากบนล่างบานออก ซึ่งทำให้นมที่เหมาะสมนี้จะช่วยให้ลูกได้รับน้ำนมแม่อย่างเต็มที่ ลดโอกาสที่จะเกิดท่อน้ำนมอุดตัน และช่วยลดปัญหาหัวนมแตก และ ดูดสุดท้าย ดูดเกลี้ยงเต้า นอกจากดูดถูกวิธีแล้ว การให้ลูกกินนมแม่แต่ละครั้งต้องนานพอ เพื่อให้ลูกดูดนมได้จนเกลี้ยงเต้า เต้านมจะได้ผลิตน้ำนมใหม่อย่างต่อเนื่อง ป้องกันปัญหาการมีน้ำมน้อยลง และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือน้ำนมกินเต้าหรือน้ำนมส่วนหลังมีไขมันสำคัญ ที่จะไปเสริมพัฒนาการทางสมองของลูก

๖. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการใช้นวัตกรรมชุดต่อ หึ่งหลังคลอดจำนวน ๖ ราย ให้นมบุตรได้ถูกวิธีทั้ง ๖ ราย น้ำหนักลูกเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ ผลการประเมินความพึงพอใจภาพรวมของหึ่งหลังคลอด จำนวน ๖ ราย มีความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละร้อย

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ระดับความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านการใช้ประโยชน์ได้จริง				
๑.๑นวัตกรรมทำให้ท่านหรือญาติของท่านมีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	๕	๑	-	-
๑.๒นวัตกรรมมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน	๖	-	-	-
๑.๓นวัตกรรมมีประโยชน์ต่อท่านและประชาชนผู้รับบริการ	๖	-	-	-
๒.ด้านความปลอดภัย				
ท่านหรือประชาชนผู้รับบริการสามารถใช้นวัตกรรมได้โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย	๖	-	-	-
๓.ความสวยงาม				
๓.๑นวัตกรรมมีความเรียบง่าย	๖	-	-	-
๓.๒นวัตกรรมมีความเข้าใจ น่าใช้	๕	๑	-	-
๔.ด้านความคุ้มค่า คุ่มทุน				
นวัตกรรมทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ไม่ฟุ่มเฟือย	๖	-	-	-
๕.ความพึงพอใจ				
ความพึงพอใจโดยรวม	๖	-	-	-

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การขับเคลื่อนงานเชิงรุกของสมาชิกชมรม อสม. สารระแน
๒. การบูรณาการของหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

โอกาสพัฒนา

๑. ขยายการดำเนินงานในกลุ่มหึ่งตั้งครรภ์ไตรมาสที่ ๓ จากเดิมดำเนินการ ๑ ครั้งในกลุ่มหึ่งหลังคลอด การดำเนินการครั้งที่ ๑ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่หึ่งตั้งครรภ์ให้สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างถูกวิธีทันทีหลังคลอด และครั้งที่ ๒ เพื่อติดตามประเมินผลการใช้นวัตกรรมและประเมินความพึงพอใจ
๒. เผยแพร่องค์ความรู้ และการใช้นวัตกรรมให้แก่ตำบลใกล้เคียง